

in prehvaljena angleška zimska zlata parmena popolnoma neznana, in zdaj se že pogosto zasaja in po pravici hvali. Toda pri takih novih sortah mora biti kmetovavec previden in mora prvič le z malim poskusiti. Jedno prvih ravnil pa mora biti našim sadjerejcem to, da je treba več zimskega sadja ko ranega poletnega zarezati. Zimsko sadje se dosti dalj časa drži in je tudi pol dražje. Le takrat je dobro tudi rane sorte imeti, če se morejo kje blizo in dobro prodati, vendar pa je tudi tukaj se treba zlate srednje poti držati, in pravo razmero med zimskimi in ranimi sortami zadeti. Včasih rano sadje rodi zimsko pa ne, rano sadje za hišo včasih dobro služi in tudi zgodaj denar vrže v gospodarstvo. (Konec prihodnjič.)

M. Naši travniki, kaki so in kaki bi morali prav za prav biti. Zopet drugo izvrstno travno pleme je francoska pahovka (französisches Raygras, Hafergras) ki več let trpi in dobro postrežena 10—12 let živi, hitro in včasih do 6 čevljev visoko vzraste. Močno se razrašča in včasih 50—60 stebel iz jedne korenine požene. Cvete v latju in celo nepokošena dvakrat na leto, in sicer konec majnika in meseca augusta. Ta trava daje najobilnejši pridelek vseh drugih pičnih trav in je vsaki domači živini priljubljena in tečna klaja. Toda pred cvetenjem se mora pokositi, kar se more po 3—4krat v letu zgoditi. Trpi kakor je že povedano več let. Če se pa pusti, da ocvete, postane slama trda, lesena in brezokusna. Živina jo takrat le nerada je, kar se pa more o vsaki drugi pični travi reči. Ta trava najlepše raste v vlažnem, srednje toplem podnebju posebno po travnikih, ki so večkratnim zaplavam podvrženi in ki imajo bolj lahko prst. Kaže tedaj posebno dobro za naše travnike ob Pesnici in Dravinji. Rabi se tudi za napravo tako imenovanih umetnih travnikov. Še druga izvrstna trava je pasji rep (Timotheus Gras, Phleum pratense). Imenuje se tudi svinjski rep in kaže posebno za mokrotno, vlažno zemljo. Zelo podobna je travi, ki se lisičji rep imenuje samo da je klasje na vrhu prirezano in ostrega pošlata. Ta trava zauzema po pravici med pičnimi travami jedno prvih mest, ima namreč veliko redivno moč v sebi, raste hitro, poganja goste listovje, je, posebno mlada, mehka, trpežna in se od nje seme lahko pridela. Raste na vsaki zemlji in prsti, ravno tako lepo v močvirnatih, kakor v težki, mrzli, ilovnati zemlji. Na močnem, toplem zemljišču, ki se da zamakati in ki se pognoji, posebno lepo stori. Na pusti rodi zemlji pa nič kaj prida ne vrže. Konji jo ne jejo tako radi, rajši jo ima goveja živina in ovce. Imenitna pična trava je pasja trava (Knautgras, Dactylis glomerata). Je dolgo trpeča trava z vlaknato korenino in je konjem ravno tako priljubljena kakor goveji živini in ovcam. Z zemljo ni preveč izbirčna in suša ji tudi ne škoduje preveč. Začne že rano spomladi poganjati, pokošena se hitro zopet obraste in daje 3—4 košnje zelene klaje na leto. Ni toraj

samo za travnike, ampak tudi za senokoše po njih, kjer take zasejajo. Sme se toraj iz tega ozira priporočati, le prestara ne sme postati, ker postane trda in jo živina potem več ne mara. Če jo ovce do trdega popasejo, ji to škoduje. Tudi v senci dobro stori. Kaže toraj zasadovnjake in pogozdne travnike.

Sejmovi. 19. nov. Ivnik, Wetmanstetten, sv. Juri na Pesnici, Podsreda, Ljubno, Ruše, g. Poljskava, Slov. Gradec; 21. nov. Arvež, sv. Juri na Ščavnici, sv. Juri v Vranskem okraju, Svetina; 22. nov. Ernauz.

Dopisi.

Od Save. (Poštarsko, Krška šola, vinska letina.) S 1. nov. je pri poštnih vozniških pošiljkih (Fabrpostsendungen) nova tarifa vpeljana. Govorilo se je, da bode po tej tarifi pošta ceneje razne pošiljatve prevaževala. Ali kolikor sem jaz izkusil, velja to le v nekaterih slučajih, namreč pri pošiljkih v bližnje kraje, pri drugih v daljne kraje pa menda ne. Nekoliko ceneja pa pride voznina (porto), ako se na zavitku (paketu) ne navede vrednost pošiljatve in ako se voznina naprej plača. Ako se pa pové vrednost na paketu, moraš zato, za vrednost do 50 fl. plačati 3 kr. in od večje vrednosti še več. Ako pa oddajatelj pošiljatve voznine ne plača, ima prejemnik 6 kr. več plačila. Na novih vozniških listih (Frachtbriefe) bodo baje tudi odrezki (kuponi), na katere se bode moglo kaj zabilježiti, kakor pri sedanjih poštnih nakaznicah za denarje. Novi vozni listi bodo obenem veljali prejemniku za receptis (prejemnico). Pri denarnih nakaznicah je zdaj ta sprememba, da se bode moglo z njimi več denarja pošiljati (baje do 150 gld.) Plačati bode pa treba tudi nekoliko več, do 5 gld. 5 kr., od 5—50 gld. 10 kr., od 50—150 gld. baje 15 kr. Znamke (marke) pa na novih nakaznicah ne bodo vtisnene, treba bo na tako nakaznico, ki bode 1½ kr. stala, posebej znamke prilpeovati. To sem navedel zato, ker utegne marsikterega čitatelja „Slov. Gosp.“ tako zanimati, kakor je mene. — V bližnjem Krškem mestecu unkraj Save na Kranjskem se je letos začela nova meščanska šola (Bürgerschule) v lepem šolskem poslopju, katero je znani bogatin g. Hočevar okraju in občini podaril. V tej prostorni sgradi je 4razredna ljudska šola in letos se je odprl prvi razred meščanske šole, ki bode sčasoma imela 3 razrede. Škoda je le to, da je v teh prostorih le malo šolske dece, kajti krška šolska občina jih šteje le kakih 200. Če se to število na 5 ali še več razredov razdeli, ne pride velik broj na posamezne, posebno na više razrede ne. Bližnje občine pa, kakor Leskovec, Videm in Rajhenburg na Štajerskem imajo itak svoje, precej dobro urejene šole. Tudi ne ve ljudstvo še, čemu so prav meščanske šole!? Vinska letina in tudi drugi pridelki so se letos v naših krajih dobro obnesli.

Ljudje bodo imeli dosta pijače in dosta živeža, posebno sadja. Da bi le mogli kaj pridelkov v denarje spraviti, kajti novcev jim silno primanjkuje!

Iz Celja. (Pri zadnji volitvi) 12. sept. 2 deželni poslancev za slovenske kmete celjskega okrajnega glavarstva smo pazljivo poslušali posamezne volilce, da bi zvedeli, za koliko se je naš kmet že zavedel svojih pravic in svoje narodnosti. Spoznati smo hoteli tiste može, kateri spoštujejo svoje poštene rojake, katerim je pravica in domoljubje nad vse; zvedeti pa smo tudi hoteli, kateri volilci svoje narveče pravice takim izročajo, ki nimajo nobene ljubezni do kmeta, ki zastopajo načela, po katerih že skoraj neprenesljive davke plačujemo, po katerih se kmečke pravice in njegov jezik vedno bolj zatirajo. Na žalost vsem domoljubom smo videli dosti volilcev, ki so taka načela s svojim glasovanjem podpirali, pa k sreči je bil ves njihov trud brez uspeha. Denimo toraj vse volilce na rešeto, da se presejejo in do prihodnje volitve očistijo. Izmed 227 volilcev jih je prišlo 221 volit. Pri volitvi niso bili: Steiner Matevž, Kroflič Matija, Jamnik Janez, Lenko Jože, Struel Janez in Potočin Martin. Če so se bali narodno voliti ali če jih je kaj druga doma zadrževalo, tega ne vemo, to pa vemo, ko bi vsi tako delali, bi mi še do zdaj nebenega poslanca ne imeli. Zaupni mož bi moral svoj častni posel odločno in brez strahu opraviti. G. dr. Pruš Anton je sicer prišel volit, pa je volil samo enega narodnega poslanca, za drugega pa, kateri je pred petimi leti g. Prusa celo v državni zbor volil, ni maral. Zakaj je to storil, ni povedal, pa ga tudi nikdo prašal ni. Ko bi se bili drugi volilci po g. Prusu ravnali, bi bili Slovenci pri volitvi samo enega poslanca dobili. Drugih 220 volilcev je različno volilo. Domoljubi so volili narodno, polovičarji polovičarsko, nemškutarji pa liberalno-nemškutarsko. Ker so domoljubi slovenskemu kmetu najzvestejši prijatelji, se spodobi te volilce na prvo mesto postaviti. Njim na čast so popevali slovenski pevci dan pred volitvijo pri „belem volu“ miloglasne slovenske pesmi, jim sta kandidata razlagala načrt svoje politike, kar sta gg. brata Jožef in France Lipold, sina ranjkega slavno znanega g. Janeza Lipold iz staroslavne in domoljubne rodbine v Mozirji, v jedrnat, živogognjeni besedi odobrila, za kar so jima od vsih strani poštenih domoljubov srčni živio-klic doneli. Enako sta g. Jeraj iz Rečice in g. Fišer iz Šmartna odobraval načrt prihodnjih poslancev, kar se je z burnimi živio-klici sprejelo v zahvalo obema gospodomu govornikoma. Ktera sta v svojih tako lepih in srčnih govorih vse navzoče ganila. Narodno volili so vsi volilci iz teh občin: Dobrna, Griže, Velika Pirešica, Gotovlje, Šmartno v Rožni dolini, Nova cerkev, Št. Pavel, Št. Peter v Savinjski dolini, Pletrovče, Žavska okolica, Frankolovo, Višnja vas, Grajska vas, Vransko, Brašlovec, Št. Jur pri Tabru, Gomilsko, Polzela, Reka, Kokarje, Ljubno, Luče, Novaštifta, Mozirje, Rečica, Solčava,

Bočna, Št. Peter na Medvedovem selu, Sv. Štefan, Žusem, Dol, Loka, Marija Gradec, Sv. Rupert, Sv. Jernej, Sv. Jungerta, Ljubnica, Pak, Žreče, Tepina, Dramlje, Spodnji Dolič in Verhole. Tem volilcem so k slavnejši zmagi pripomogli še sledeči domoljubni volilci iz drugih občin, ktere so: Celjska okolica: Lipovšek France, Zupanec Valentin, Znidar Andrej, Šah Karol; Št. Jur pod Rifnikom: Jarc Valentin, Ratej Anton, Kočevar Jakob, Žveglar Jakob, Stojan Miha, Kranjec Janez, Golež Miha; Kostrivnica pri Planini: Rozman Peter; Teharje: Ostrožnik Andrej; Šmarska okolica: Stoklas Tomaž; Ponikva: Podgoršek France; Sladka gora: Kene France; Sv. Krištof: Kačič Jernej, Petek Janez, Vorina Miha, Grešak Anton, Vrtačnik Matevž, Žrtek Matevž; Trebovlje: Planšak Matija, Kosem Matevž, Roš Ferdinand, Durnik Martin; Skomer: Bornšek Anton. Slava vsem narodnim volilcem! Kakor do zdaj, stojte zanaprej trdni kot skala za pravice, in čast našega naroda! Poslanca, ktera ste si zvolili, stojita nepremakljivo z Vami za to, da se preveč z davki ne preoblagamo, da se pametne postave peljajo, nepotrebne in škodljive pa odpravijo, da se vsem stanovom potrebne pravice pustijo, da se šole na pravičnejši podlagi vravnajo, da se tudi naš slovenski jezik spoštuje enako drugim jezikom. Če imamo enake dolžnosti kakor drugi, če plačujemo mnogo več davkov kakor drugi, če imamo enake in še večje zmožnosti kakor drugi, zakaj bi odločno ne zahtevali takih in enakih pravic, kakor jih drugi že zdatno uživajo!

(O polovičarskih volilcih prihodnjič.)

Iz Maribora. (Domači rezerv. regim. Hartung) pripeljal se je 13. nov. ob 11. uri v Maribor, a ne 14. nov. kakor je bilo napovedano. Preveč mož mu je uže upešalo iz Sarajeva v Brod in zato ga niso silili še na peš pot v Osek, ampak naložili ga na ladije in po Savi odpeljali v Sisek, od koder je pridrdral v Zagreb. Vrli Hrvati so ga pogostili z „gulešem“ in vinom. Hvala, bratje Hrvati! V Brežicah so pa tamošnji pridni Slovenci svoje rojake lepo pogostili, jednako tudi v Zidanem-mostu in v Celju. To je bilo krivo, da je regiment v Maribor prišel 1 uro poznej kakor je bilo rečeno. Veliko tisoč ljudi je se razišlo, ki je vojake pričakovalo. Maribor se je pri sprejemu domačega regimenta prav domoljubno obnašal. Blage gospe so med došle vojake na železniški postaji marljivo delivale cigar in denarjev, ulice bile so ozalšane z slavolokom, izobešenimi vencji, preprogami in bojami, večjidel cesarskimi in štajerskimi, pruske ni bilo nobene, kakor pri drugih prilikah. Regimentova muzika, prišedša iz Tridenta, je spremljala vojake na veliki trg, kder so bili na kvartirje razpuščeni. Mestjani so sestavili poseben odbor, ki je denarjev in vina nabiral. Nabral je 755 fl. 23 veder vina in 10 veder pive. Vojakom 47. reg. se je dala večerja pri Götzu, busarjem 7. reg. v kosarni, oficirjem obeh reg.

pa v kasini. Zvečer bilo je mesto razsvitljeno. Vojakov je došlo 1400 mož; večjidel dobro rejenih, le nekateri so bili videti bolehnii, mnogi opešani, vsi pa zamazani, razdrapani in zdelani, zlasti na obutalih. Mariborsko mesto bilo je enkrat od Turkov tako hudo napadeno, da se je komaj uničenju obranilo, lepo in hvale vredno je toraj sedaj ravnalo, ko je pogostilo junake, ki so se toliko junški borili zoper Turka zadnje ali vsaj predzadnje krat! Bog plati vsem! Srečno v domovino došlim junakom pa bodi večna hvala, čast in slava, ker so tako hrabro pripomagali kristijanske soproate rešiti 500letnega turškega jarma, jim odprli pot do svobode in krščanske omike! Slava!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tisto pismo do svitlega cesarja, v katerem nemški ustavoverci izrazujejo svoj „strah pred Bosno in Hercegovino“ je večina res sprejela; tudi mariborski poslanec dr. Duhač in celjski Forreger se bojita Avstrijo povekšati in sta glasovala za pismo. Ali so svitli cesar pismo sprejeli ali ne, o tem ni nič znano pač je pa znano, da so državni zbor odložili in poslance razposlali domov. Kdo bo minister, še nihče ne vé; pravijo, da Taaffe ali grof Hohenwarth. Stari ministri še poslujejo in Stremajer ravno sedaj pri okrajnih glavarih na Českem in Moravskem poprašuje, ali kapucini, frančiškani in minoriti kaj veljajo ali ne; pravoč je, da namislijo liberalci te redove odpraviti, ali vsaj dosedanje podpore jim odtegniti. Nemci so začeli spoznavati, da bi vendarle kazalo Avstrijo povekšati, zlasti kupčijske zbornice začele so se potegovati za Bosno in Hercegovino; tudi nečejo nikder voliti uradnikov za poslance; celó c. kr. namestnik v Spodnji Avstriji je 2krat propal, zadnjič z 314 glasovi pri mestjanih, predzadnjič pa na kmetih z 27 glasi. Svitli cesar stanujejo v Budimskem gradu, ker letos delegacije zborujejo v Budimpeštu. Našim delegacijam predsednik je goriški poslanec grof Koronini, ogerskim pa Szlavý; cesar so oboje v nedeljo slovesno sprejeli in nagovorili v govoru, v katerem jim gledé Bosne in Hercegovine naročajo sklepati tako, kakor tirja čast, korist in velevladsko stanje cesarstva! Zbrani poslanci bodo bržčas dovolili vse, kar je zastran turških dežel treba; ali pa Andrassy brez nezaupnice ostane, to ni tako gotovo. Hrvate je nekoliko iznemiril odgovor cesarjev hrvatskim poslancem, ki so mu predložili pismo hrvatskega sabora, ki prosi, naj se trojedino kraljestvo: Hrvatska-Slavonija-Dalmacija: nekako združi z Bosno in Hercegovino! Cesar so namreč Hrvate močno pohvalili zaradi njihove požrtvovalnosti, a zastran njihovih želja zavrnole rekoč: da o zunanjih zadevah nimajo v Zagrebu razgovarjati in sklepati. Novine pravijo, da so cesar tako odgorili zavolj Magjarov in pritiskavanja od strani ministra Tiszaja. To je tem verjetniše, ker so

cesar hrvatske poslance, ki so v delegacijah, večkrat in odlično nagovorili po slovesnem sprejemu delegacij, ter zlasti Miškotoviču rekli: da so z Hrvatijako zadovoljni, da so jim naredili veliko veselje! Miškotovič je se pa upal reči: Hrvatje damo vse za cesarja in njegovo rodbino, ali velik nemir se je polastil nas, ko smo slišali, da bi utegnilo zastoj biti naše krvi prelivanje v Bosni in Hercegovini“. Zadnji listi poročajo, da bo Andrassy knez, general Filipovič pa grof. Magjari, deloma tudi uže nemški ustavaki, poskušajo porazuma z bosenskimi Mohamedani, da bi tako Slovane, zlasti bosenske in hercegovinske kristijane, mogli krotiti. Neverjetno to ni, ali nemogoče je. Kristijani so se vzdignili zoper Turka, ker so hteli svobodni biti, naši vrli vojaki so jim prišli na pomoč in jih niso zato turškega jarma rešili, da bi morali pod magjarsko nasilstvo!

Vnanje države. Blizu Benetek v Mestri so italijanski razsajavci počakali avstrijskega višjega policaja, ga spoznali in pretepli na železniški postaji, italijanskih žandarjev ni bilo videti. Italijani neprestano žalijo Avstrijo, naši liberalni listi pa se delajo, kakor bi tega ne vedeli in lajajo le nad Rusa. Francozi zopet veliko govorijo o potrebi mladega Napoleona v Pariz pozvati in za cesarja oklicati. Nemški cesar pride 5. dec. v Berlin in prevzame zopet vladarstvo, jegov sin in naslednik je te dni obhajal 25letnico svojega freimaurerstva. Čudno je to, kar nekdo piše v „Frankfurter Zeitung“: nasvetujoč, naj bi se Avstrija konečno razklala na dvoje tako, da bi ogerske dežele postale popolnme neodvisne in imele svojega kralja iz habsburške rodbine, tako zvane nemško-avstrijske dežele pa tudi princea iz habsburške rodbine pridržale za vladarja, vendar tako, da bi se ta moral podati pod vrhovno oblast nemško-pruskega cesarja. No, da Bismark kaj takega tuhta, to uže dolgo vemo, pa tudi to, da mu naš nesrečni dualizem vodo na mlin napeljava, toda upamo, da cesarstvo tudi tem pretečim mu nevarnostim srečno uide! V Severni Ameriki bile so volitve, pri katerih je vladajoča stranka republikancev propala, zmagali so demokrati z 13 glasi. Med Argentinsko republiko in Chilensko v južni Ameriki so take razprtije, da bo bržčas kmalu boj!

Bosna in Hercegovina. Begunci morajo 8. in 16. dec. domov, kakih 80.000 ljudi, sredi zime. Kako se hočejo živeti, kako podrte, požgane hiše z novimi nadomestiti? Čudno pa je to, kako se od nas, posebno iz Ogerskega, mnogo ljudi zlasti rokodelcev seli v Bosno, nad Brod jih je šlo uže 8000. Vojni minister je izjavil, da je naša armada zgubila 5000 mrtvih in ranjenih, zbolelo jih je pa 20.000. Ulovljene Turke sedaj vozijo domov! Cesar so po Filipoviču pomilostili vse upornike, izvzeti so samo vodje upornikov; hercegovinskih kristijanov vodje pa so dobili javne službe. Iz Hercegovine je 20 mož: katoličanov, pravoslavnih